

تأثیر ارز بر پیکره اقتصادی: از نوسانات تا راهکارها

امروزه، نوسانات اقتصادی و شرایط نامنی مالی به یکی از واقعیت‌های اجتناب‌ناپذیر زندگی تبدیل شده است. در این شرایط، افراد به دنبال راه‌هایی برای حفظ و افزایش دارایی‌های خود هستند. سرمایه‌گذاری در طلا و ارز به‌عنوان دو پناهگاه سنتی در برابر بحران‌های اقتصادی، توجه بسیاری را به خود جلب کرده است و راهکاریست برای افرادی که می‌خواهند در برابر نوسانات بازار، از کاهش ارزش پول ملی خود محافظت کنند. در این مقاله، به بررسی دلایل افزایش تمایل مردم به سرمایه‌گذاری در طلا و ارز در شرایط نامنی اقتصادی و تأثیرات این روند بر بازارهای مالی و اقتصادی خواهیم پرداخت.

در دنیای امروز باوجود تنش‌های سیاسی و نظامی، خاورمیانه در کانون توجه جهانیان است و تحولات آن تأثیر عمیقی بر اقتصاد جهانی به‌ویژه قیمت طلا دارد چرا که قیمت طلا متأثر از بازار جهانی است و در این شرایط مردم برای حفظ دارایی‌های خود به سرمایه‌گذاری‌های سریع معامله در بازار و کالاهای باارزش همچون طلا روی آورده‌اند؛ لذا افزایش سرمایه‌گذاری در طلا باعث افزایش تقاضا و در نتیجه افزایش قیمت آن می‌شود که به‌مراتب تأثیرات مستقیمی بر کاهش ارزش پول ملی، شاخص‌های بورسی و تحولات اقتصادی خواهد داشت. به دلیل آنکه افزایش این نوع سرمایه‌گذاری باعث خروج سرمایه از بازارهای سهام و سایر دارایی‌ها خواهد شد و منابع به‌جای سرمایه‌گذاری در تولید و صنعت، به سمت دارایی‌های غیر مولد سوق داده می‌شوند.

بر خلاف طلا، قیمت ارز متأثر از بازار داخلی است. افزایش سرمایه‌گذاری در ارز می‌تواند تأثیرات عمیقی بر بازارهای مالی و اقتصادی داشته باشد، از تقویت ارزش دلار گرفته تا نوسانات در بازارهای سهام و تأثیر بر سیاست‌های اقتصادی.

به‌عنوان یک ایرانی همیشه دغدغه کاهش ارزش ریال به‌ویژه در شرایطی که سرمایه‌گذاری در دلار افزایش یافته را داشته‌ام که چگونه می‌تواند تأثیرات عمیقی بر اقتصاد کشورم بگذارد.

برای شروع به موضوعی اشاره خواهیم کرد که در تمامی صحبت‌ها و مقاله‌هایم آن را مطرح می‌کنم و آن هم مسئولیت دولت‌ها در بسترسازی است. این وظیفه دولت‌ها است که با ایجاد بسترهای باز و افزایش شفافیت در بازار ارز، بر قیمت ارز کنترل داشته باشند. در اولین قدم دولت می‌تواند با تنظیم نرخ بهره و دیگر ابزارهای پولی، به کنترل تورم و تأثیر بر نرخ ارز کمک کند. در گذشته عموم مردم به دلیل نداشتن تخصص کافی در صنایع و دانش لازم از بازار مالی و بالا بودن نرخ بهره، پول‌های خود را در بانک‌ها پس‌انداز می‌کردند. بدین معنا که با ایجاد جذابیت سپرده‌گذاری برای مشتری، افراد به جای صرف هزینه‌های غیر ضروری به پس‌انداز روی می‌آورند، در نتیجه هم مردم برای امرارمعاش به سراغ تجارت که علم آن را نداشتند نمی‌رفتند و هم بانک‌ها با داشتن اعتبار کافی می‌توانستند تسهیلات لازم برای صنایع و توسعه زیر ساخت‌ها را فراهم کنند. بنابراین کشور و جامعه دچار نامنی اقتصادی نمی‌شد.

Pamchal

گام بعدی این است که دولت به جای تخصیص سوبسیدهای مستقیم به مواد غذایی و ... می تواند این منابع را به بانکها تخصیص دهد تا از طریق سیاستهای مالی و پولی مؤثر، به کنترل نرخ ارز و ثبات اقتصادی کمک کند. این رویکرد نه تنها می تواند تأثیرات بیشتری بر بازار ارز داشته باشد، بلکه با بهبود وضعیت مالی بانکها و تسهیل دسترسی به اعتبار، با دادن وام و تسهیلات به تولیدکنندگان و کسب و کارها جهت توسعه صنعت آنها نیز یاری خواهد رساند. بدین ترتیب، با تمرکز بر عوامل بنیادی اقتصادی، می توان به کاهش تورم و تثبیت قیمتها در بازار داخلی و بهمراتب اشتغالزایی و کاهش نرخ بیکاری کمک کرد.

دلار و آینده اقتصاد ایران - نگاهی به چشم اندازها

باتوجه به چالشهای اقتصادی متعددی که ایران با آن مواجه است، از جمله تحریمها، نوسانات سیاسی و اقتصادی و افزایش تورم، پیشبینی آینده قیمت دلار تبدیل به موضوعی حیاتی برای سرمایه گذاران، تحلیلگران و سیاست گذاران شده است.

به طور کلی تغییرات در قیمت ارز ترکیبی از عوامل اقتصادی و غیراقتصادی است که بر تقاضا و عرضه آن تأثیر می گذارد.

عوامل غیراقتصادی نظیر ثبات سیاسی - بحرانها و رویدادهای جهانی و سیاستهای مالی و پولی

عوامل اقتصادی:

۱. «نرخ بهره» افزایش نرخ بهره در کشور می تواند باعث جذب سرمایه گذاران خارجی و در نتیجه افزایش تقاضا برای ارز آن کشور شود. در جدول زیر می توانید نرخ بهره سال جاری را مشاهده کنید.

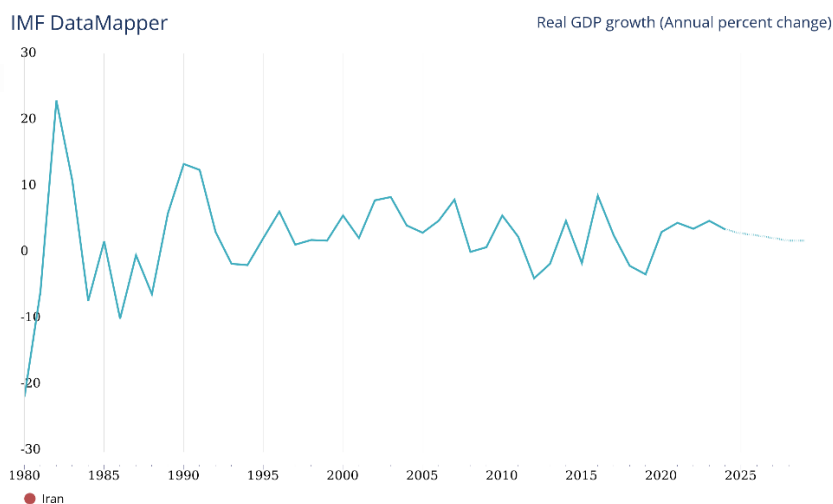
10/27/24, 10:41 AM aaboutblank سال: ۱۴۰۳

تاریخ	نرخ بازار بین بانکی (%)	حداقل نرخ توافق باز خرید (%)	نرخ اعتبارگیری قاعده مند (%)	نرخ سپرده گذاری قاعده مند (%)
۱۴۰۳/۰۸/۰۲	۲۳.۷۶	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۷/۲۵	۲۳.۷۲	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۷/۱۸	۲۳.۶۸	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۷/۱۱	۲۳.۷۳	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۷/۰۴	۲۳.۷۴	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۶/۲۸	۲۳.۷	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۶/۲۱	۲۳.۶۸	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۶/۱۴	۲۳.۷۱	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۶/۰۷	۲۳.۷	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۵/۳۱	۲۳.۶۹	۲۳	۲۴	۱۷
۱۴۰۳/۰۵/۲۴	۲۳.۶۱	۲۳	۲۴	۱۷

منبع: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

Pamchal

۲. وضعیت اقتصادی «نبود رشد اقتصادی مثبت و در نتیجه آن رکود اقتصادی موجب کاهش قیمت ارز آن کشور می‌شود. صندوق بین‌المللی پول در جدیدترین گزارش خود از چشم‌انداز اقتصادی ایران پیش‌بینی کرده است در سال جاری میلادی، رشد اقتصادی ایران ۳.۷٪ خواهد بود که نسبت به سال ۲۰۲۳ کاهش ۱.۳ درصدی خواهد داشت.

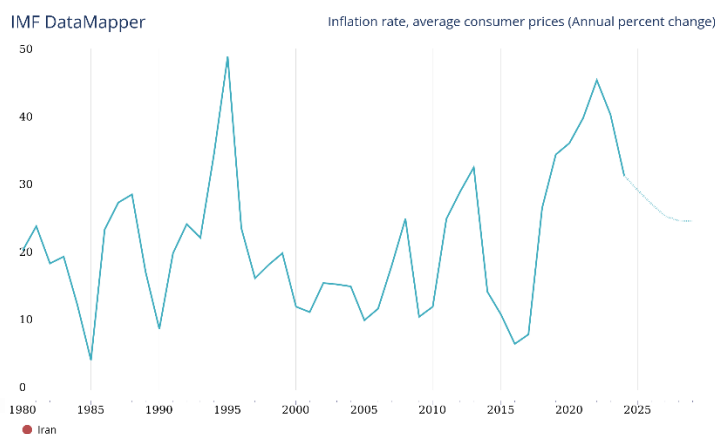

©IMF, 2024, Source: World Economic Outlook (October 2024)

منبع: صندوق بین‌المللی پول

۳. تراز تجاری مثبت «بیشتر بودن میزان صادرات نسبت به واردات. تراز تجاری مثبت می‌تواند منجر به تقویت ارز ملی، توسعه صنایع داخلی، افزایش درآمد ارزی و تقویت رشد اقتصادی شود.

۴. تورم «پایین بودن نرخ تورم نسبت به سایر کشورها باعث می‌شود که قدرت خرید آن کشور حفظ شود و در نتیجه ارزش ارز آن افزایش یابد. نرخ تورم ایران از ۴۰.۷ درصد در سال قبل به ۳۱.۷ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش یافته است و پیش‌بینی می‌شود این رقم در سال ۲۰۲۵ به ۲۹.۵٪ تقلیل یابد.

©IMF, 2024, Source: World Economic Outlook (October 2024)

منبع: صندوق بین‌المللی پول

Pamchal

امروزه اقتصاد در جهان تقسیم‌بندی شده است و همانطور که در مقاله پیشین خود به سخن آقای شی جینپینگ اشاره کرده بودم منافع ملت‌ها در گرو منافع یکدیگر است و کشورها باید با یکدیگر تعامل داشته باشند. در سیستم اقتصادی حال حاضر، مبادله ارز بین کشورها بر قیمت آن تأثیر مستقیم دارد به زبان ساده‌تر مبادله ارز به معنای خرید و فروش ارزهای مختلف است و اگر تقاضا برای یک ارز به دلیل ایجاد رشد اقتصادی و یا جذب سرمایه‌گذاران خارجی افزایش یابد، ارزش آن نیز افزایش می‌یابد. در حال حاضر دلار به‌عنوان یک ابزار کلیدی در تجارت بین‌المللی می‌باشد و دلیل آن اعتبار سیستم مالی آمریکا در تسهیل تجارت است.

طبق موارد مطروحه بالا در خصوص تغییرات قیمت ارز بر اساس عوامل اقتصادی و غیراقتصادی، متأسفانه در کشور ایران به دلیل نبود مدیریت صحیح در هریک از بخش‌ها هر روزه ریال ارزش کمتری نسبت به دلار آمریکا را دارد. حال به اصل موضوع باز می‌گردم: **آینده قیمت دلار در ایران؟؟؟**

همان‌طور که می‌دانید در ماه جاری بخش نخست لایحه بودجه ۱۴۰۴ در سایت برنامه‌بودجه در اختیار عموم قرار گرفت. با نگاهی به بخش مربوط به منابع و مصارف عمومی دولت خواهید دید که درآمد عمومی دولت در سال آینده ۲،۲۷۵ همت ریال پیش بینی شده است، در حالی که هزینه‌ها بالغ بر ۴،۰۸۱ همت در نظر گرفته شده. این به معنای **کسری تراز عملیاتی** به میزان **یک هزار و ۸۰۵ همت** است. ما فرض را بر این می‌گیریم که اعداد اعلامی بر حسب واقعیت باشد این کسری بودجه با توجه به شرایط تحریمی کشور چگونه جبران خواهد شد؟ افزایش نرخ مالیات؟ استقراض از بازار داخلی و خارجی؟ انتشار اوراق قرضه؟ تنظیم سیاست‌های پولی؟ و هزاران سوال بی جواب

کسری بودجه در شرایطی که قیمت دلار در حال افزایش است می‌تواند به چالش‌های جدی برای اقتصاد ایران منجر شود. در صفحات قبل به عوامل اقتصادی اشاره کردم که منجر به کاهش ارزش ارز محلی نسبت به سایر ارزها خواهد شد و متأسفانه ما در لایحه قانون بودجه سال ۱۴۰۴ شاهد تمامی موارد ذکر شده هستیم.

ارزش ریال در سایه دلار: مسیری پر از چالش

در شرایط عدم ثبات اقتصادی ایران، یکی از دغدغه‌های اصلی مردم پیش‌بینی قیمت دلار تا پایان سال است. نوسانات ارزی و تأثیرات آن بر زندگی روزمره، موجب شده است که بسیاری از افراد به دنبال اطلاعات دقیق و تحلیل‌های معتبر باشند. عدم قطعیت در بازار ارز، نگرانی‌ها را افزایش داده و افراد را وادار می‌کند تا برای برنامه‌ریزی مالی و اقتصادی خود به بررسی روندهای موجود بپردازند. این عدم ثبات نه تنها بر تصمیمات فردی تأثیر می‌گذارد، بلکه بر تمام ابعاد اقتصادی کشور نیز سایه افکنده است. من هم به‌عنوان یک تاجر به شدت نگران شرایط فعلی هستم. روزانه ذهنم مشغول محاسبات ریاضی و تحلیل داده‌هاست تا بتوانم برای تصمیمات تجاری آینده‌ام به بهترین نحو برنامه‌ریزی کنم. باتوجه به ارقام اعلامی قانون بودجه ۱۴۰۴ و آمارهای

Pamchal

پیش بینی شده توسط صندوق بین المللی پول با نرخ تورم ۳۱.۷٪ و رشد اقتصادی ۳.۷ درصدی چنانچه وضعیت اقتصادی به همین صورت ادامه یابد، ممکن است تا پایان سال ۱۴۰۳ ما شاهد دلار ۷۴،۰۰۰ تومانی باشیم.

امید است که با ایجاد ثبات در نرخ ارز و اجرای سیاست‌های تک‌نرخ‌ی کردن ارز در کشور، زمینه‌های لازم برای ثبات اقتصادی فراهم شود. این رویکرد می‌تواند به کاهش دلالی و فساد ناشی از وجود نرخ‌های مختلف کمک کند و در نتیجه محیطی مطمئن‌تر برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی ایجاد نماید. با این اقدامات، انتظار می‌رود که شاهد رشد اقتصادی پایدار، کاهش تورم و گسترش صنایع باشیم. این تحولات می‌توانند به بهبود تراز تجاری و تقویت موقعیت اقتصادی کشور کمک کنند و همچنین به ایجاد شغل و بهبود کیفیت زندگی مردم منجر شوند.

در نهایت، این سیاست‌ها نه تنها به نفع فعالان اقتصادی، بلکه به عنوان یک قدم مؤثر در راستای رفاه عمومی و آینده‌ای بهتر برای همه اقشار جامعه خواهد بود. ایجاد یک بستر مطمئن و پایدار اقتصادی می‌تواند به تحقق این اهداف بلندمدت کمک شایانی نماید.

امیر گفتاری

آبان ۱۴۰۳

